

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร อำเภอสันกำแพง จ.เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอสันกำแพง จ.เชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอสันกำแพง จ.เชียงใหม่

จำนวนประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน อำเภอสันกำแพง จ.เชียงใหม่ กลุ่มระดับชั้นที่ 1 จำนวน 10 กลุ่ม กลุ่มระดับชั้นที่ 2 จำนวน 16 กลุ่ม และกลุ่มระดับชั้นที่ 3 จำนวน 4 กลุ่ม รวม 30 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน รวม ประชากรตัวอย่าง 150 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วน การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน มีผล การวิจัยสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี ถึงร้อยละ 46 มีอายุเฉลี่ย 42.53 ปี มีระดับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ถึงร้อยละ 71.3 รองลงมาจะมีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาถึงร้อยละ 22.0 ส่วนระยะเวลาของการเป็นสมาชิก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกจะมากกว่า 5 ปี ถึงร้อยละ 78.7 รายได้จากการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์แม่บ้านมีรายได้สูงกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป มีรายได้เฉลี่ย 60,521.97 บาท/ปี มีรายได้จากการทำการเกษตร อยู่ในระหว่าง 10,000-20,000 บาท/ปี มีรายได้เฉลี่ย 35,981.33 บาท/ปี มี รายได้จากนอกภาคการเกษตร สูงกว่า 20,000 บาท/ปี มีรายได้เฉลี่ย 40,183.45 บาท/ปี รายได้รวม ของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีรายได้รวมสูงกว่า 40,000 บาท/ปี ขึ้นไป มีรายได้รวมเฉลี่ย 56,834.67 บาท/ปี การเข้ารับการศึกษาอบรม ส่วนใหญ่จะเข้ารับการศึกษาอบรมอยู่ในระหว่าง 1-7 ครั้ง/ปี ถึงร้อยละ 88.0 การดำรงตำแหน่งทางสังคมของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีตำแหน่งถึงร้อย ละ 54.0 การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการเคยเข้าร่วมประชุม ถึงร้อยละ 96.7 ส่วนใหญ่จะเข้าร่วม

จำนวน 2-7 ครั้ง/ปี และยังมีคณะกรรมการที่ยังไม่เข้าร่วมประชุมถึงร้อยละ 46 การดำเนินธุรกิจส่วนรวมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยมีการเข้าร่วมถึง ร้อยละ 54 และยังมีคณะกรรมการที่ยังไม่เข้าร่วมถึงร้อยละ 46 สำหรับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.7 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอยู่ในระหว่าง 1-8 ครั้ง/ปี มีการติดต่อเฉลี่ย 7.69 ครั้ง/ปี จำนวนคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับชั้นที่ 2 ถึงร้อยละ 53.3 รองลงมาจะอยู่ในระดับชั้นที่ 1 ถึงร้อยละ 33.3 และอยู่ในระดับชั้นที่ 3 ร้อยละ 13.4

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน 4 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านการบริหารงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้ คือ
 - 1.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่
 - คณะกรรมการกลุ่มมีความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของการบริหารงาน
 - สมาชิกของกลุ่มฯ ให้การสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม
 - คณะกรรมการมีความเสียสละในการดำเนินงานให้แก่กลุ่มมาโดยตลอด
 - สมาชิกของกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่ม
 - 1.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่
 - คณะกรรมการกลุ่มมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน
 - กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรม
 - กลุ่มมีการร่างระเบียบข้อบังคับภายในกลุ่ม
 - กลุ่มมีความรู้ในเรื่องของการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มฯ
 - กลุ่มมีสวัสดิการบริการช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่ม
 - 1.3 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์น้อย
 - กลุ่มมีการแบ่งผลกำไรที่ได้จากการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม
2. ปัจจัยด้านด้านการจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้
 - 2.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ไม่มี
 - 2.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่
 - คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือตัดสินใจในการทำธุรกิจของกลุ่มฯ

- สมาชิกของกลุ่ม เคยเสียสละทั้งกำลังทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ให้กลุ่มเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินธุรกิจ
- กลุ่มมีการระดมหุ้นหรือออมทรัพย์เพื่อทำธุรกิจส่วนร่วมของกลุ่ม
- กลุ่มให้ประโยชน์แก่สมาชิก
- กลุ่มมีรายได้จากการดำเนินธุรกิจ
- การดำเนินธุรกิจของกลุ่มตรงกับความต้องการของคณะกรรมการกลุ่มฯ

2.3 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่

- กลุ่มเคยนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย
- กลุ่มเคยวางแผนในเรื่องการ ตลาด
- กลุ่มเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยราชการ

3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนประเด็นย่อยมี ดังนี้

3.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความสนใจกับงานกลุ่มแม่บ้าน
- เจ้าหน้าที่ให้ความรู้วิชาการทางการเกษตรแก่กลุ่ม
- คณะกรรมการกลุ่มฯมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่

3.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่

- เจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรเคยอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม
- กลุ่มได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินธุรกิจกลุ่ม
- เจ้าหน้าที่เคยแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการให้เงินกู้แหล่งเงินทุน
- เจ้าหน้าที่เคยเข้าร่วมประชุมกับกลุ่ม
- เจ้าหน้าที่เคยแนะนำคณะกรรมการกลุ่มของท่าน ไปศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

- เจ้าหน้าที่เคยให้ความรู้เรื่องตลาด

3.3 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่

- กลุ่มเคยได้รับงบประมาณจากรัฐบาล

4. ปัจจัยด้านความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้

4.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่

- คณะกรรมการกลุ่มฯ มีความพึงพอใจในความรู้ความสามารถของคณะกรรมการกลุ่ม
- คณะกรรมการมีความพึงพอใจในการบริหารงานของกลุ่ม
- คณะกรรมการมีความพึงพอใจในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลและเทคนิคในการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม
- คณะกรรมการมีความพึงพอใจในผลสำเร็จของการดำเนินงานของกลุ่ม

4.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่

- คณะกรรมการกลุ่มมีความพึงพอใจในการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่ม
- คณะกรรมการพอใจในรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แม่บ้านของกลุ่ม
- คณะกรรมการกลุ่มพอใจสมาชิกแม่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการร่วมกิจกรรมของกลุ่ม
- คณะกรรมการกลุ่มพอใจในความรู้ที่ทางกลุ่มจัดฝึกอบรมให้แก่สมาชิก
- คณะกรรมการกลุ่มมีความพึงพอใจในผลสำเร็จของการดำเนินงานของกลุ่ม

4.3 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่

- คณะกรรมการของกลุ่มพอใจผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ผลิตออกจำหน่าย

การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก รายได้ของครัวเรือน การดำเนินธุรกิจส่วนรวมของกลุ่มฯ อาชีพนอกภาคเกษตร ประสบการณ์ การฝึกอบรม ตำแหน่งทางสังคม การเข้าร่วมการประชุม และ การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยพิจารณาความสำเร็จใน 4 ประเด็น คือ การบริหารงานกลุ่ม, การจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม, การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและ ความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม

จากการวิเคราะห์พบว่า

การเข้าร่วมประชุมกลุ่ม พบว่า ด้านการบริหารงานกลุ่ม การจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การดำเนินธุรกิจส่วนรวมของกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานกลุ่ม การจัดการ และการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่มที่ระดับ 0.05

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการบริหารงาน การจัดการ และการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่มระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในแต่ละระดับชั้นมีประเด็นที่พบหลายประเด็นจากการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1.1 ปัจจัยความรู้ในด้านการบริหารกลุ่มของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอ สันกำแพง โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องต่าง ๆ เพื่อจะเป็นการพัฒนาต่อไปในแนวทางที่ดีขึ้นต่อไปดังนี้

- มีการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงานกลุ่มเพื่อเป็นการให้ความรู้และแนวคิดในการดำเนินงานกลุ่มแก่คณะกรรมการกลุ่ม
 - การดำเนินกิจกรรมคณะกรรมการจะต้องมีการประชุมร่วมกับสมาชิกเพื่อเป็นการระดมความคิดเห็น โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติงานของกิจกรรมที่จะดำเนินการอย่างมีระบบและมีการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
 - กล้วยระเบียบในการดำเนินงานของกลุ่ม ควรจะมาจากการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและชี้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม และควรยึดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด
 - การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายจะต้องมีการส่งคณะกรรมการที่มีหน้าที่เข้ารับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้อย่างแท้จริงและมีการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
 - ด้านสวัสดิการบริหารช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นในการนำไปเป็นทุนในการดำเนินธุรกิจในอัตราดอกเบี้ยต่ำและเป็นการช่วยเหลือแก่สมาชิกอย่างแท้จริง

1.2 ปัจจัยในด้านการจัดการและดำเนินธุรกิจของกลุ่มของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอสันกำแพง โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องเพื่อที่จะเป็นการพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้น ดังนี้

- คณะกรรมการกลุ่มควรมีการกระตุ้นชี้แนะให้แก่สมาชิกให้มีความเสถระกำลังทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่มเพื่อจะนำไปดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจให้ได้มากยิ่งขึ้น

- การดำเนินธุรกิจของกลุ่มควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินงาน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของคณะกรรมการและสมาชิกและต้องมีการระดมหุ้นหรือการออมทรัพย์เพื่อให้กลุ่มมีการดำเนินธุรกิจแบบต่อเนื่องและมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดซึ่งจะทำให้กลุ่มมีรายได้จากการดำเนินธุรกิจตลอดปี ซึ่งจะทำให้สมาชิกไม่ว่างงาน

- ด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มควรมีการวางแผนในเรื่องการตลาดมีการสำรวจความต้องการของตลาดถึงปริมาณการบริโภคและกลุ่มจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง

1.3 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอสันกำแพง โดยสรุปแล้วยังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องที่บกพร่องอยู่ เพื่อที่จะทำให้กลุ่มพัฒนาขึ้นไปอยู่ในกลุ่มดี ดังนี้

- คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ควรจะต้องมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เช่น เกษตรประจำตำบลและเลขาธิการเกษตรอย่างใกล้ชิด โดยให้ทางเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในกลุ่มในฐานะที่ปรึกษาของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่มมีความคล่องตัวและให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ปัจจัยด้านความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากกลุ่มของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยสรุปแล้ว ยังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องที่บกพร่องอยู่เพื่อที่จะให้กลุ่มพัฒนาขึ้นไปอยู่ในระดับดี ดังนี้

- คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ควรจะต้องมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกตามความต้องการ โดยมีการประสานงานกับวิทยากรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมาเป็นผู้ให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดซึ่งจะทำให้กลุ่มมีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีรายได้สม่ำเสมอเป็นผล ทำให้สมาชิกมีรายได้จากการดำเนินธุรกิจตลอดปี

2. จากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีความสัมพันธ์กัน อันได้แก่

จากการศึกษาพบว่า อายุของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการจัดการและการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม และมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มมีความแตกต่างกันในด้านอายุต่อการจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม แสดงว่า ถ้าอายุของคณะกรรมการกลุ่มมีอายุน้อยก็จะทำให้คณะกรรมการมีประสิทธิผลในการทำงานมากทำให้มีความรู้ในด้านการจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม แต่ถ้าคณะกรรมการมีอายุมาก ก็จะทำให้ขาดประสิทธิผลในการทำงาน ทำให้ความรู้ในการจัดการและการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม และมีความพึงพอใจในผลตอบแทนน้อยลงไปด้วย ควรแนะนำให้ไปศึกษาการทำงานจากคณะกรรมการกลุ่มที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จและประสานงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อขอคำแนะนำความรู้วิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานและการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มให้พัฒนาไปสู่ระดับที่ดีต่อไป

ระดับการศึกษาของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับการจัดการและการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าระดับการศึกษาของคณะกรรมการกลุ่มมีความแตกต่างกันในเรื่องของการจัดการและการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม แสดงว่า ถ้าระดับการศึกษาของคณะกรรมการสูงหรือต่ำไปด้วย สอดคล้องกับ บุญผา(2538:78) กล่าวว่าระดับการศึกษาของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงก็มีส่วนผลักดันให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ เพราะการศึกษาเป็นการสร้างเสริมประสิทธิภาพของบุคคล ช่วยเพิ่มพูนความสามารถให้กลุ่มบุคคลปรับตนเอง และของกลุ่มให้เหมาะสม

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของคณะกรรมการแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มมีความแตกต่างกันในระยะเวลาของการเป็นสมาชิก แสดงว่าถ้าคณะกรรมการกลุ่มมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากจะทำให้คณะกรรมการมีประสิทธิผลในการบริหารงานและรู้ถึงจุดบกพร่องหรือจุดดีที่จะดำเนินงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพรวมถึงการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่จะทำได้ดีและก่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ของกลุ่มประสบผลสำเร็จทำให้เกิดความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับ ส่วนคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยนั้นจะทำให้ขาดประสิทธิผลและการดำเนินงาน ยังไม่มีความรู้ความชำนาญจะทำให้กลุ่มไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรจะต้องอาศัยประสบการณ์จากสมาชิกที่มีความรู้เข้ามาช่วยแนะนำแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องเพื่อจะทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม ซึ่งชี้

ให้เห็นว่ารายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของแม่บ้านมีความแตกต่างกับการจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทนจากกลุ่ม แสดงว่า ถ้ารายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านมีมากจะทำให้กลุ่มมีรายได้มากทำให้สามารถแบ่งผลกำไรให้แก่สมาชิกมาก จะทำให้สมาชิกมีกำลังใจที่จะดำเนินธุรกิจแบบต่อเนื่องและมีการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคหรือตลาด ทำให้กลุ่มมีทุนในการดำเนินธุรกิจที่มั่นคงจะทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ ในทางตรงข้ามถ้ากลุ่มมีรายได้จากผลิตภัณฑ์น้อยจะทำให้สมาชิกไม่ยอมเข้าร่วมดำเนินธุรกิจกลุ่ม ทำให้กลุ่มขาดความมั่นคงและเป็นกลุ่มที่ไม่มีประสิทธิภาพ จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในที่สุด

รายได้นอกภาคการเกษตรของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารายได้จากนอกภาคการเกษตรของคณะกรรมการกลุ่มมีความแตกต่างต่อระดับการบริหารงานระดับการจัดการ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทน แสดงว่า ถ้าคณะกรรมการกลุ่มมีรายได้นอกภาคการเกษตรมากหรือน้อย ก็จะทำให้คณะกรรมการมีความรู้การบริหารงานกลุ่มการจัดการและการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทนมากหรือน้อยไปด้วย ซึ่งสอดคล้อง บุปผา(2538:62) กล่าวว่ารายได้นอกภาคเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรทั้ง 2 ระดับชั้นมีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารายได้นอกภาคเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตร

รายได้รวมของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่มตอบแทนของกลุ่มซึ่งชี้ให้เห็นว่ารายได้รวมของคณะกรรมการมีความแตกต่างต่อความพึงพอใจในผลตอบแทนกลุ่ม แสดงว่า รายได้รวมของคณะกรรมการมีมากหรือน้อย ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในผลตอบแทนมากหรือน้อยไปด้วย ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ศิริวรรณ(2535:23) ที่ระบุว่ารายได้ของสมาชิกกลุ่มทั้ง 2 ระดับ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะสมาชิกกลุ่มแม่บ้านทั้ง 2 ระดับชั้นมักจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพคล้ายกัน จึงมีผลทำให้รายได้ที่ได้รับในแต่ละปีใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตามเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรประสบผลสำเร็จ คือมาตรฐานการครองชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ เพราะรายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมจะมีเวลาในการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และส่งผลให้การดำเนินงาน กลุ่มประสบผลสำเร็จ

การดำรงตำแหน่งทางสังคมของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรมีความสัมพันธ์กับการจัดการและการดำเนินธุรกิจและความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การดำรง

ตำแหน่งทางสังคมของคณะกรรมการมีความแตกต่างกับการจัดการและการดำเนินธุรกิจและความพึงพอใจในผลตอบแทน แสดงว่า ถ้าคณะกรรมการมีการดำรงตำแหน่งทางสังคม มากหรือน้อยก็จะทำให้มีความรู้เรื่องในเรื่องการจัดการและการดำเนินธุรกิจและมีความพึงพอใจในผลตอบแทนมากหรือน้อยไปด้วยสอดคล้องกับ เบญจวรรณ(2541:83) กล่าวว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม เพราะผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคมหรือเคยมีตำแหน่งทางสังคมมาก่อน ย่อมจะเข้าใจถึงการเข้ามารวมกลุ่มและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนบ้านหรือบุคคลอื่น ๆ ในประเด็นนี้ ถ้าหากมีการพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่แม่บ้านเกษตรกรให้มากขึ้นจะส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ ในชนบทประสบความสำเร็จมากขึ้น

การดำเนินธุรกิจส่วนรวมของคณะกรรมการกลุ่มมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจส่วนรวมของคณะกรรมการกลุ่มมีความแตกต่างต่อระดับความรู้ของการบริหารงาน ระดับการจัดการ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่ม แสดงว่ามีความรู้ในการบริหารงาน การจัดการ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ และมีความพึงพอใจในผลตอบแทนมากหรือน้อยไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ บุญรวม(2537) กล่าวว่า กลุ่มเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดตากสูงกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนปัญหาและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จมีความเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ไม่ประสบผลสำเร็จมีความเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวมีปัญหามากกว่าเล็กน้อย

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มมีความแตกต่างกัน ต่อระดับความรู้ในการบริหารงานกลุ่ม การจัดการ และการดำเนินงานธุรกิจกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและความพึงพอใจในผลตอบแทน แสดงว่าถ้ามีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากหรือน้อย ก็จะทำให้มีระดับความรู้ในการบริหารงานกลุ่ม การจัดการ และการดำเนินธุรกิจ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และความพึงพอใจในผลตอบแทนมากหรือน้อยไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจวรรณ (2541:82) กล่าวว่า การรับความรู้จากเจ้าหน้าที่เพิ่มมากขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากลุ่มอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเจ้าหน้าที่เทคนิคเกษตร ควรร่วมมือกับคณะกรรมการกลุ่มเพื่อจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร ด้านเทคนิคเกษตร ตลอดจนให้สมาชิกได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากลุ่ม และตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มของกรมส่งเสริมการเกษตร

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้เสนอข้อคิดถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอสันกำแพง ได้แก่ การขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ ขาดการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขาดความรู้ในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการถนอมอาหารรวมทั้งยังขาดตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมา กลุ่มแม่บ้านยังขาดความสามัคคี รายได้ของกลุ่มยังน้อยไม่เป็นที่พอใจสมาชิก และยังขาดวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา กลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้ ควรจะมีการพัฒนาความรู้ทางด้านอาชีพให้มากขึ้น รวมทั้งการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดความสามัคคีในกลุ่ม รัฐบาลควรสนับสนุนในด้านเงินทุน หรือ เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ควรพัฒนาด้านการตลาดและจัดหาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ผลิตขึ้น รวมทั้งผู้นำในหมู่บ้าน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะให้การสนับสนุนกลุ่มอย่างเต็มที่ และควรมีการนำ คณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่มไปศึกษาดูงานจากกลุ่มที่เขาประสบความสำเร็จเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านในแต่ละระดับชั้นของอำเภอสันกำแพง จ.เชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. การบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ควรจะให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งหน้าที่ ไม่ควรปล่อยให้ประธานปฏิบัติงานแต่เพียงผู้เดียว ควรมีการศึกษา กลุ่มที่ประสบผลสำเร็จและนำความรู้จากกลุ่มที่อยู่ในระดับชั้นที่ 1 มาปรับปรุงพัฒนาตนเอง
2. การจัดการและการดำเนินธุรกิจ ควรจะมีการระดมเงินทุน เพื่อเป็นทุนในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มให้เข้มแข็ง เป็นการเสริมสร้างฐานเพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและองค์กรในท้องถิ่นและจัดอบรมเพื่อสร้างวินัยทางการเงินและการคลัง
3. การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการประสานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อร่วมกันวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่มเป็นผู้ร่วมระดมความคิดด้วย รวมทั้งการประสานงานกับแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาเป็นกองทุนในการดำเนินกิจกรรม เจ้าหน้าที่ของรัฐควรให้การแนะนำในด้านการผลิตการตลาดในการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของแม่บ้าน

4. ความพึงพอใจในผลตอบแทนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ควรมีการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ออกจำหน่ายทั้งในด้านการบรรจุหีบห่อและการรับรองมาตรฐานของสินค้า (อ.ย) ที่ผลิตขึ้นให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและควรมีการประชาสัมพันธ์และการจัดการในการเปิดตัวสินค้าให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

5. ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่พบในการวิจัย คือ การขาดเงินทุนหมุนเวียน ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่เพียงพอ รวมทั้งการขาดความรู้ในด้านการแปรรูปและการถนอมอาหาร ตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่แม่บ้านผลิตขึ้นที่ยังไม่มี สมาชิกของกลุ่มยังขาดความสามัคคี และในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มยังมีรายได้น้อย ไม่เป็นที่พอใจแก่สมาชิกกลุ่มรวมทั้งการขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น รัฐบาลควรมีส่วนเข้ามาสนับสนุน ด้านเงินทุน หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องมีการระดมทุนให้ได้เงินมาทำกิจกรรมตลอดจนการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเสริมกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้าน ควรมีการพัฒนาในด้านผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้ได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เพื่อที่จะทำให้มีตลาดจำหน่ายและจะเป็นการทำให้สมาชิกแม่บ้านมีรายได้มากขึ้น เป็นที่พอใจให้เกิดความคิดที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และผู้นำในท้องถิ่น จะต้องเป็นตัวประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อที่จะทำให้เกิดความสามัคคีและมีการพัฒนาไปในทางที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มในอันดับที่ 1 เพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงกลุ่มในระดับที่ 2 และ 3 ต่อไป

2. ควรจะมีการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของกลุ่มในระดับชั้นที่ 2 และ 3 เพื่อที่จะได้หาทางแก้ไข ปัญหาเหล่านั้น และจะได้เป็นข้อมูลในการจัดทำแนวทางพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในระดับชั้นที่ 2 และ 3 ให้ประสบผลสำเร็จต่อไป